

רב"ט זיתן נועם
2170589

בן יהודית והלל

נולד ב- י"ז אייר תשי"ג 2.5.1953

התגייס לצה"ל בנובמבר 1972

שרת בגדוד "אריות הגולן" (17)

נפל ב- י"ב תשרי תשל"ד 8.10.1973

בהיתקלות עם חיילי קומנדו סורים

בקרב על החרמון.

נועם זיתן,

נועם, בן יהודית והלל, נולד ביום י"ז באייר תשי"ג (2.5.1953) בלהבות הבשן, חמש שנים אחרי הולדת אחותו הבכורה. הוא גדל ילד שובב, זריז ומהיר ובגיל צעיר כבר למד לדלג על אבני הבולטת השחורות והקשות, הפזורות ליד הקיבוץ למכביר, בכל אשר תפנה. בטיולים ביום חול עם הקבוצה, וביום שבת וחג בחיק המשפחה, רץ בצעדים בטוחים בוואדי, כדי לגלות ראשון את החיפושית, את הצב, את השכן הסורי או את הפרח הראשון המתחבא בין הסלעים. בחברת הילדים אהב יותר מכל את הנשייה האת העבודה במשק הילדים. הוא ראה בתפקיד "מרכז משק הילדים" זכות גדולה, אך גם חובה אשר מילא בהתמסרות ללא ליאות - ולא פעם על חשבון הבילוי עם ההורים. גם בחדר ההורים, בעת הבילוי המשותף, מצא דרך לבטא את אהבתו אל החי והצומח. שלושה אקוודיונים - לגידול דגי נוי, לאיזולציה ולריבוי - היו גולת הכותרת של הישגיו. גם בגידול צפורי נוי ניסה את כוחו בהצלחה. בזמן הפנוי שנותר לו אחרי טיפול בדגים ובציפורים, עסק בכל מיני עבודות-יד ובנגינה בחלילית, אשר אהב מאוד. מכוחה ז' עבר נועם עם כל קבוצת "הדס" למוסד החינוכי המשותף בקיבוץ עמיר. הילד נהיה לנער ושם עברו עליו חוויות נעורים. שם רקס יחסי רעות וידידות ושם ידע חיי תבונה, טיולים וחוויות נעורים שונות, אשר מילאו את נפשו וטוכן. באותה התקופה עשה הכרות עם מצלמתו, אשר הפכה במרוצת הזמן לתחביבו העיקרי בשעות אחרי הצהריים. עם גמר הלימודים נכנס נועם לעבוד בענף המסני, שם מצא סיפוק רב והתמסר לעבודה בלב ובנפש. את שתי השנים האחרונות של הלימודים התיכוניים עשה בבית-הספר החקלאי "עירון" שבחדרה. באותה התקופה למד נועם לגלות את רזי מצלמתו ותודותיה. שעות רבות עשה בחדר החושך בפיתוח סרטים ובהדפסת תצלומים. נועם גויס לצה"ל בראשית נובמבר 1972 והוצב לחיל-הרגלים. לאחר הטירונות נשלח לקורס מ"כים אך לא הספיק לסיים, בגלל פרוץ מלחמת אוקטובר. ספרה עליו רחל, הפקידה הפלוגתית: "נועם היה ביישן, אך כאשר שכד את הקרח עם אדם מסוים, הייתה הביישנות ממנו והלאה. על נועם אי-אפשר היה לבעוט, אם רק רצית לבעוט עליו, החל לחייך, ונגד חיוכו לא היה איש מסוגל לעמוד". ביחידה כינוהו "החיל המחייך" ולעיתים כינו אותו בשם "רוג'ר מור", בשל יופיו ושערו הבלונדי. חברו, יוסף, סיפר עליו: "נועם היה אהוב על כולם. אי אפשר היה לשכוח את נדיבות לבו הרחב, וכמה פעמים קיבל על עצמו עונש למען חבריו. לא רק את לב חבריו כבש, אלא גם את לב מפקדיו. ולא פלא שלקראת העלייה לחרמון, ניגש אליו המפקד ואמר: 'נועם. אתה תהיה בזחל'ם שלי'". במלחמת יום-הכיפורים לחם נועם עם יחידתו ברמת הגולן כמקלען בזחל'ם של המ"מ. סיפר חברו שי: "קיבלנו פקודה לעלות לחרמון. מסביב היו הפגזות מחרידות ונועם ישב במקומו מחייך ומחכה לבאות. לפתע עשה מחווה בלתי אופיינית - הוא הוציא את תפילת היציאה לקרב מכיסו והתחיל לקרוא. כשנכנסנו לשדה הקרב, התקפלנו כולנו. אף אחד לא העז להרים ראש כדי להשיב אש. נועם היה היחיד שבשלוות נפש טיפוסית התרומם ודה". ביום י"ב בתשרי תשל"ד (8.10.1973), נפל נועם בקרב התקלות עם חיילי קומנדו סודים על החרמון. סיפר חברו שי: "נפצעתי. חשבתי שאני עומד למות. צעקתי לנועם: קפוץ ואני אחפה עליך! ראיתי אותו יושב בתנוחה מוזרה, שהעבירה בי צמרמורת. הוא לחש: 'מסור ד' ש בבית. הו, שי, כמה רציתי לחיות', והשתתק כשחיוך קל על שפתיו". הוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בלהבות הבשן. השאיר אחריו אב, אם ואחות. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-טוראי.

במכתב תנחומים למשפחה השכולה כתב מפקדו: "בתקופה שעשה ביחידתו הצליח נועם לתרום רבות לפלוגתו. הוא היה מופת לחבריו במסירותו הרבה בביצוע משימות".

המשפחה הוציאה לאור חוברת לזכרו ובה מדברי חבריו על דמותו.

מלחמת יום-הכיפורים

ערב פרוץ המלחמה עסקה חטיבת גולני בהכנות לקראת כנס החטיבה הגדול בכל הזמנים שעמד להיערך מיד אחרי יום-הכיפורים בפארק הירקון בתל-אביב. לכבוד הכנס, אליו הוזמנו כל בוגרי החטיבה במשך 25 שנותיה, שוחזרה בחיזיון אור-קולי ההיסטוריה המפוארת של גולני. אחד מהוגי הרעיון והאיש שעמל ימים ולילות בהכנת הכנס היה סגן מפקד החטיבה, סגן אלוף ראובן (רובקה) אליעז.

ואולם שר ההיסטוריה שיבש את התוכניות וחמיר את המופע האור-קולי ברעמי תותחים וטרטור מקלעים. יום החג המיועד הפך ליום דם ואש בשדח חקרב. קורבנות רבים דרשה המלחמה מחטיבת גולני; אחד מהם היה רובקה אליעז, שקיפח את חייו בשבילי רמת-הגולן בטרם הספיק להגשים את חלום הגדול: כינוס משפחת הלוחמים של גולני.

יחידת החטיבה החלו להתארגן לקראת הכנס: גדוד "הבוקעים הראשון" חזר מתעסוקה מבצעית ברצועת עזה והתארגן לכנס ולעצרת (המג"ד: יודקה).

גדוד "גדעון" אייש את הגזרה הצפונית של רמת-הגולן. (המג"ד: זאב אורן ז"ל). גדוד "ברק" היה בחופשה עד כינוס העצרת (המג"ד: יענקל'ה שחר ז"ל). אנשי בסיס האימונים החטיבתי שחו בפארק הירקון ועזרו בהכנות לקראת הכנס הגדול (מפקד בסיס האימונים החטיבתי היה יוסי מור).

יחידת "הנמר המעופף" היתה בכוננות ובחופשה (המפקד: שמריהו ויניק ז"ל). מפקד גדוד "אריות הגולן" היה דובי דרור ז"ל. כשהגיעה ביום שישי, 5 באוקטובר 1973, הפקודה המכריזה על כוננות גבוהה, היו עוד רבים שהאמינו, כי העצרת אמנם תתקיים. אולם פחות מ-24 שעות לאחר מכן כבר היה ברור מעל לכל ספק, כי העצרת הכ"ה לחטיבת גולני – תידחה.

השלווה שאיפיינה את קו המוצבים הקדמי ברמת-הגולן בו החזיקו חיילי גדוד "גדעון", הופרה בשבת בצהריים, כאשר צמד מטוסי "סוחוי" סוריים מכסיפים צללו במפתיע לעבר המוצבים והטילו מטעני פצצות.

החלה מלחמת יום-הכיפורים. עוד ימים רבים לאחר שפרצה המלחמה, המשיכו הדגלים להתנופף במקום הכנס, והשילוט המציין את התאריך והמקום המשיך להזדקר בכל צמתי הכבישים בארץ. כאילו מישחו רמז שכנס גולני טרם בוטל.

בשלהי המלחמה העירו למח"ט שיהיה זה מן הטעם הטוב אם יסירו את השלטים המפוזרים ברחבי הארץ. "מדוע?" – תמה אמיר דרורי – "הרי כנס גולני לא בוטל. הוא רק נדחה. אולי נוסף לו פרק ואולי דווקא בגלל פרק זה, כדאי לשוב ולספר לאנשים, להזכיר להם מה פירוש המלה חרמון, מה פירוש השם רובקה ואחרים, ומהי הזכות לשאת את השם גולני."

בשבת, סמוך לשעה אחת בצהריים, דיווח סגן משנה צעיר, שאך זה מקרוב סיים את קורס הקצינים, על תנועה גדולה של כוחות סוריים לעבר מוצבי גולני ברמת-הגולן. כששאלו אותו בקשר מה הוא רואה, השיב: "אז התקפה דיוויזיונית."

דיווחו של מפקד אחד המוצבים נקלט בשעה שהיתה עדיין אי דאות מוחלטת לגבי מה שעתידי לקרות בתוך פחות משעה:

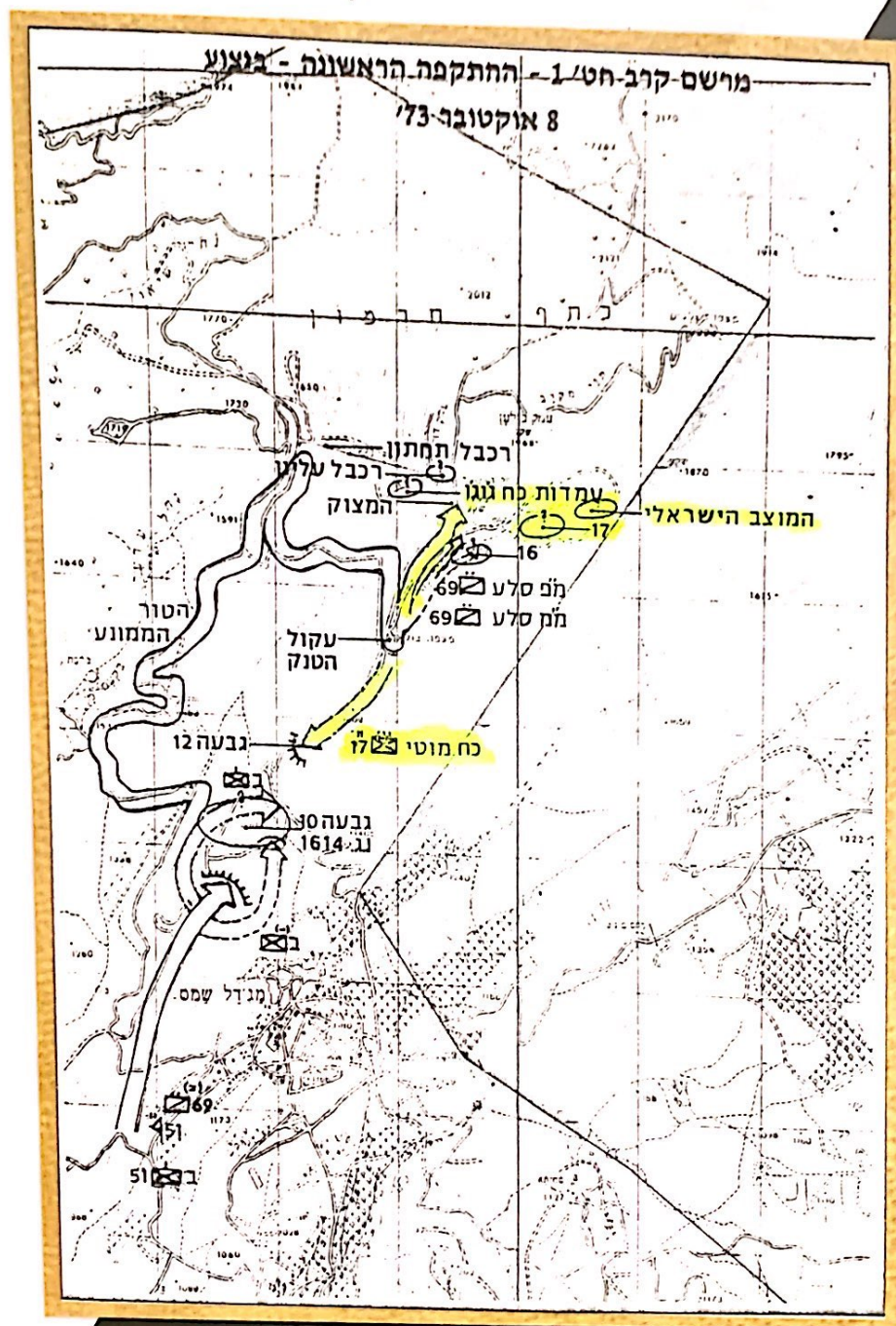
בעקבות תקיפתם של שני מטוסי האוייב החלו העניינים להתגלגל, כשהכל סובב במהירות הבזק ובמירוץ מטורף נגד מחוגי השעון. בשעה 13.50 נפתחה הפגזה ארטילרית כבדה לאורך כל הגיזרה, ובמקביל תקפו כעשרים מטוסי אוייב את מוצבינו. בתוך כך הבחינו תצפיות המוצבים בתנועה עצומה של טורי שיריון וחי"ר לכיוון שטחנו. בגיזרת מוצבי גדוד "גדעון" הובחנו שלושה צירי פריצה עיקריים: באיזור שממזרח לחושניה; באיזור שממזרח לקוניטרה, ובאיזור שממזרח למסעדה. מוצב החרמון, בו ישב כוח מצומצם של חיילי גדוד "גדעון", נכבש על-ידי כוחות צנחנים וקומנדו סוריים. מספר לוחמים הצליחו להסתגל במורדות ההר ולהתחבר בשלום עם כוחותינו.

התארגנות החטיבה נמשכה בשעות אחר-הצהריים של שבת, 6 באוקטובר. בלילה קיבלו לוחמי גולני אחריות על גיזרת צפון רמת-הגולן. עתה החלו הכנות לעליה על מוצב החרמון, שכלל הידוע בשלב הזה, נכבש כידי הסורים. כוח החל מעפיל לעבר המוצב, אולם הוחזר בסופו של דבר והפעולה נדחתה. יחידות החטיבה התארגנו בשני כוחות: האחד, בפיקוד המח"ט, פעל בגיזרת בוקעתא-מסעדה-מגדל שאמס; והשני, בפיקוד הסמח"ט, שלט באיזור הצמתים: אברניצה, ווסט ונפח, ודאג להעברת שיירות אספקה ותחמושת לאיזורי הקרבות.

הכוחות התארגנו במיגננה לחסימת הצירים העיקריים לעומק שטחנו, וסייעו לשיריון בבלימת התקפות אוייב, ובהשמדת מחלקות קומנדו סוריות, שנחתו בשטחנו מעל גבי מסוקים. כוח מהחטיבה ובו גדוד "אריות הגולן" התארגן לקראת הקרב הראשון לכיבוש מוצב החרמון (תיאור קרבות החרמון מופיע בנפרד בהמשך).

כוח אחר, בפיקוד הסמח"ט, השתלט על הצמתים העיקריים והראשיים – צומת נפח וצומת ווסט, ובנוסף לכך השתלט על תוואים טופוגרפיים שולטים בו כמו תל-אביטל ותל-ער"ם. לוחמי החטיבה ניהלו קרבות שהייה ובלימה קשים נגד כוחות שיריון וחי"ר סוריים עדיפים.

מפת הקרב

הקרב בו נפל נועם

קרב החרמון הראשון

בצהרי יום-הכיפורים השתלטו הסורים על המוצב הבודד ושבו חלק מאנשיו. החיילים הסורים השתלטו על הפיסגה והכניעו את מבנה האבן הענק על היושבים בתוכו, עשרה לוחמים מגדוד "גדעון". גדוד סורי נוסף הגיע לאיזור בהליכה רגלית מכיוון פיסגת החרמון הסורי.

נוכחות האוייב ברום החרמון היוותה עלבון צורב ותיזכורת לחוב מעיק שיש למחר ולפרעו. במטה חטיבת גולני תוכננה בקדחתנות פעולת בזק כבר במוצאי שבת, במגמה להחזיר את השליטה במוצב לידינו עוד בטרם שיספיקו הסורים להתארגן ולהיערך להגנה. בנוסף שרר חוסר וודאות לגבי מה שקרה למעלה וגורל חיילי המוצב.

אולם ביצוע ההסתערות נדחה לאחר שנקבע, כי העדיפות העליונה תופנה בשלב הראשון של המלחמה למיגננה ברמת הגולן, אל מול הכוחות הסוריים הגדולים שפרצו קדימה.

ביום שני, 8 באוקטובר, בתום שלושה ימי מלחמה, נערכו כוחות החטיבה לקרב. במקביל לביצוע המיגננה ברמת הגולן, הועלה כוח בסדר גודל של שתי פלוגות על גבי זחל"מים. היו אלה לוחמים מיחידות "אריות הגולן", "הבוקעים הראשון" והסיירת. זמן קצר לפני הקרב הצליחו כמה חיילים שישבו במוצב החרמון להסתנן דרך הכוחות הסוריים ולהתחבר עם כוחותינו. מפיהם נודע לראשונה מה אירע במעלה ההר והתברר, כי ישנם ניצולים המחזיקים מעמד בתוך המוצב הנצור.

עדיין לא היו ידועים פרטים לגבי גודל כוחות האוייב.

כוח המשומה, שכלל עשרות לוחמים, עלה מאיזור מגדל שאמס והתפצל לשניים: פלוגה מוקטנת ושני צוותים מהסיירת בפיקוד מג"ד "הבוקעים הראשון" החלו מטפסים רגלית במעלה ההר, ואילו הטור הממונע של "אריות הגולן" (בפיקוד המג"ד) ובסיוע שני טנקים, המשיך בהתקדמותו בציר הכביש.

תוך כדי תנועה, ניתקל הכוח הרגלי בגדוד חי"ר סורי, והתפתח ביניהם קרב קשה.

סמל אלון נמנה עם ראשוני ההולכים, עליהם הוטל לסרוק בקפדנות את פני השטח המסולעים. שעה

תמימה נעו בפריסה רחבה בלא שההתקדמות תופרע. לפתע בלם אותם פרץ יריות. צליפות שרקו מעל לראשים וריתקו את האנשים לארץ. הירי היה מדויק. המקלען נפגע בחזהו וקרס לארץ. החובש שניתר לעברו טרה ונהרג. יודקה שהלך בראש אנשיו ניסה לאגוף ולתפוס כיפה שולטת, אולם האש העזה לא הניחה לו לזוז ממקומו. חידו שוגר למעלה כדי לברר את פשר היריות אולם לא הרחיק. כדור צלף פצע אותו.

אותה עת המשיך הטור הממונע בהתקדמותו. לפתע עצר נהג אחד הזחלמ"ים בפתאומיות. במרחק מטרים ספורים היו נוטלים כמה עצמים שהביקו עמומות. "זוהי מחרוזת מוקשים" – קבע מפקד הטור, ובעצמו קפץ מהזחל"ם כדי לפנותה, אולם מטח יריות ממארב סורי סמוך פגע בו והרגו. יריות המארב בישרו את תחילתה של המולת אש בין הכוח לבין האוייב הסורי. מספר נפגענו הלך וגדל בלא שנשקף סיכוי לגרור את הזחלמ"ים הבוערים ולנוע הלאה. בין ההרוגים היה גם סא"ל דובי דרור, מג"ד "אריות הגולן" אותו החליף שמואל סופר.

"אחרי שהמג"ד נהרג, נבלמה קבוצת הזחלמ"ים שבפיקודי במארב רכב של הסורים. האוייב בא לקראתנו משלושה כיוונים. מחלקה של סורים גלשה לעברנו מהמורדות והתפתח קרב נואש שלנו. בראש ובראשונה הופעל הנשק האישי ורק אחר כך רימונים ורנ"טים. ברגע זה עובד אינסטינקט החיים: או אני או הוא. הזחל"ם שלי נתקע והסורים החלו להסתער. למעלה ממחצית אנשי היו הרוגים ורק שניים שלא נפגעו כלל, ניסו להדוף את החיילים שעלו עלינו. נלחמנו מטווחים של שלושה-ארבעה מטר, ובלמנו בסופו של דבר את הסורים המסתערים תוך חיפויים 'כמו שכתוב בספר' – שיחזר מודי בן-שית. מאיזור "עיקול הטנק" נשלח כוח של הסיירת לסרוק את הרכס, שמעל הכביש.

סגן אורי מיחידת "הנמר המעופף" מספר, כי תוך כדי התקדמות בראש אנשיו הבחין לפתע בתוליית חיילים המתקדמת במרחק כמה עשרות מטרים לפניו. "התפתח קרב פנים מול פנים, במהלכו התברר לי שישנו כוח של כחמישים חיילים סוריים, מחופר בתוך עמדות בטווח של 25 מטר מאיתנו. במרחק של כ-100 מטרים נוספים התמקם כוח סורי נוסף בן מאה חיילים לפחות. כוח האוייב הקיפנו משמאל ומלפנים, ולמעשה ניתק אותנו מכוחותינו. ניסינו להחזיק בעמדה השולטת מתוך כוונה לשבור את הסורים ולא לצעם לסגת, אך הם היו מצוידים היטב. היו להם רימונים רבים, וספרתי שלושה-ארבעה מקרים בהם היו נסיונות תקיפה על עמדותינו משני הכיוונים בעת ובעונה אחת. למזלנו היתה לנו עמדה טובה, כך שהם לא הצליחו לשבור אותנו בעזרת ים הרימונים שניזרק מכל עבר.

"המגייסט שלי עצר לבדו הסתערות סורית אחת ותוך כדי שיפור עמדתו חטף כדור ונהרג לבד מהסמל היינו כולנו פצועים, וגם מלאי התחמושת אזל והלך, כך שבליט ברירה הוריתי לחברה להתארגן לנסיגה. התפנינו בכוחות עצמנו, ותוך דילוגים וקפיצות התחברנו לכוחותינו, שהיו ממוקמים כ-150 מטר מאחור."

ההוראה לשוב את הרכב הכשיר לתנועה ב-180 מעלות ולשוב לנקודת המוצא היתה בלתי נמנעת. כוח האוייב נאמד בשני גדודים, והתעורר חשש כי הכוח שלנו לא יוכל להשלים את המשימה. מן העורף פתחה סוללת מרגמות בהרעשה מכוונת, ובחסותה נסוג הכוח לאחור. 25 הרוגים ר-57 פצועים הותירה חטיבת גולני במעלה ההר.

במרוצת שלושה-עשר הימים הבאים נותר מוצב החרמון בידי הסורים. כל העת טיווחו לעבר המוצב תותחים, ומטוסים השליכו עליו פצצות. ואולם ריכוך "העיניים של המדינה", לא היה בו כדי להרגיע את חיילי גולני שלא פסקו לברר אצל מפקדיהם מתי תינתן הפקודה לעלות בשנית לחרמון ועד מתי ימשיך הדגל הסורי להתנוסס במרומי ההר. מובן גם ששיבת הסורים בפסיגה איפשרה להם טיווח ארטילרי של כוחותינו ברמת-הגולן.

אחד מאלה שהמתינו בחוסר סבלנות למועד העליה השניה אל המוצב היה רון כרמלי: "לי היה ברור משך כל ימי המלחמה שאני צריך לסגור חשבון מסויים עם ההר הזה. היה צריך להוכיח, כי גם אלה שנפלו בקרב הראשון – לא מתו לחינם. הייתי חייב להוכיח לעצמי שאני מסוגל לבצע את העבודה הזו, ולבצע אותה טוב."

מוסיף רן גינוסר: "כל המלחמה היה החרמון בהישג עין והלב נצבט. מצב זה הביא את האנשים לפתוח רצון עז לכבוש את החרמון. לא הלכנו לנסות את כוחנו. הלכנו לכבוש את החרמון. היה צורך בכיבוש לא בגלל הניסיון הראשון הבלתי מוצלח, אלא רק בגלל שאי-אפשר בלעדיו. היתה זו משימה מפחידה. קראנו שוב ושוב את המפות, שוחחנו, ניתחנו את המצב וחשנו רצון עז לבצע את זה."

צה"ל לא הניח לאוייב הסורי להתארגן ולמחרת, ב-11 באוקטובר, החלה מיתקפה גדולה ונרחבת במטרה לפרוץ את מערכיו הצפופים. המובלעת הסורית נמצאת באיזורי הבשן והחרמון. שטחה כ-250 קמ"ר. צורתה משולש, מעין חצי-אי. הגבול הדרומי יצא מקו הפסקת האש של 1967, מדרום לקוניטרה. הנקודה הצפונית ביותר היתה מצפון לכפר מזרעית בית-ג'אן באיזור הבשן (מרחק כ-53 ק"מ מדמשק) ופסגת החרמון. במזרח הגיעה המובלעת סמוך לכפר מזרעית בית-ג'אן באיזור הבשן (מרחק כ-53 ק"מ מדמשק) ופסגת החרמון.

במזרח הגיעה המובלעת סמוך לכפר שאמס. אורכה מצפון לדרום כ-30 ק"מ, וממערב למזרח – כ-23 ק"מ. בתוך המובלעת עבר הכביש הראשי קוניטרה – דמשק, עד סמוך לשטחי הלגיה הקטנה ושפכי הלבח, וכן הכביש מסעדה-קאטנה-דמשק. במובלעת היו כ-25 תילי געש שהיקנו לה חשיבות צבאית. המפורסמים שבהם: תל-שאמס, תל-אשער, תל-ענתק ותל-מאל. צה"ל התבצר על כל התלים הללו. בשטח המובלעת היו כפרים רבים. הגדולים שבהם: חאך-ארנבה, מזרעית בית-ג'אן, חרפא וג'בתא אל-חשב.

חטיבת גולני וחטיבת שריון פרצו קדימה בגיזרה הצפונית, ובאיזור מסעדה ובוקעתא. יחידת "ברק" כבשה את הכפר ג'ובתא אל-חשב וסביבותיו; כוח "הבוקעים הראשון" כבש מערכי יעד מבוצר בתל-דהור; יחידת "אריות הגולן" פרצה דרך ממוקשת וממולכדת, כדי לאפשר העברת אספקה

ותחמושת, ויחידת "הנמר המעופף" טיהרה יעדים באיזור טרנגה. החטיבה היתה מופקדת על שטחי צפון המובלעת הסורית.

מג"ד "אריות הגולן", שמואל סופר, נפצע בתקופה זו בתצפית במזרעת בית-ג'אן, והוחלף בידי דוד כץ. (זה המקום לציין שבי-76 חזר סופר לגדוד שנית, כמג"ד, ונפצע שנית, בקיץ '77, בעלותו על מוקש בתעלת סואץ).

יחידות אחרות מהחטיבה טיהרו את איזור הכפר חדר, במורדות הדרומיים של החרמון והמוצבים הסוריים שבצידי הכביש ובכך סייעו יצירת קו חדש, שעתיד להיות מאוחר יותר קו הפסקת האש.

גדוד "ברק" התמקם בכפר מזרעת בית-ג'אן.

גדוד "הבוקעים הראשון" ישב באיזור הכפר חדר ובמורדות החרמון.

יחידת "אריות הגולן" התמקמה על תל-אחמר ובאיזור תל-שאמס.

יחידת "הנמר המעופף" התמקמה באיזור צומת חדר.

"ניצני הגולן" שהו בכפר חרפא.

גדוד "גדעון" הצטרף מאוחר יותר לכוחותינו באיזור תל-שאמס. היחידה שהתבצרה על התל בשיתוף עם יחידות שיריון וארטילריה ובסיוע חיל הנדסה, ספגה הנחתות ארטילריה כבדות מדי יום ביומו, והדפה התקפות חי"ר ושיריון סוריות.

במשך כל אותם ימים מאז התבססו יחידות החטיבה בשטחים החדשים, הן ביצעו פעילות רצופה של אבטחת חינוני טנקים וסוללות ארטילריה. מדי ערב יצאו צוותים לביצוע מארבים באיזור שמעבר לכוחות האוייב, במטרה להשמיד כלי רכב נעים, ללכוד שבויים ולערער בכך את מורל הכוחות הסוריים.

כמורכן, צוותים מ"אריות הגולן" ומ"הבוקעים הראשון" השתלטו על נקודות במורדות החרמון, מתוך כוונה לחסום צירי תנועה אל החרמון וממנו.

כוחות החטיבה ניהלו בימים אלה מערכה גדולה של מיגננה והגנה תקופנית של פגיעה בסורים. היתה פעילות רצופה מידי לילה שנועדה לפגוע בריכוזי הכוחות הסוריים ולמנוע מהם אפשרות להתארגן.

הפעילות כללה: מארבים, פשיטות, הנחת מוקשים ועוד.

היה רצון לשמור כל העת על היוזמה, ומיפקדת החטיבה אירגנה משך המלחמה נוהלי קרב שונים, שמטרתם: המשך המיתקפה ופריצה בכיוון בירת סוריה, דמשק.

בדרך אל החרמון

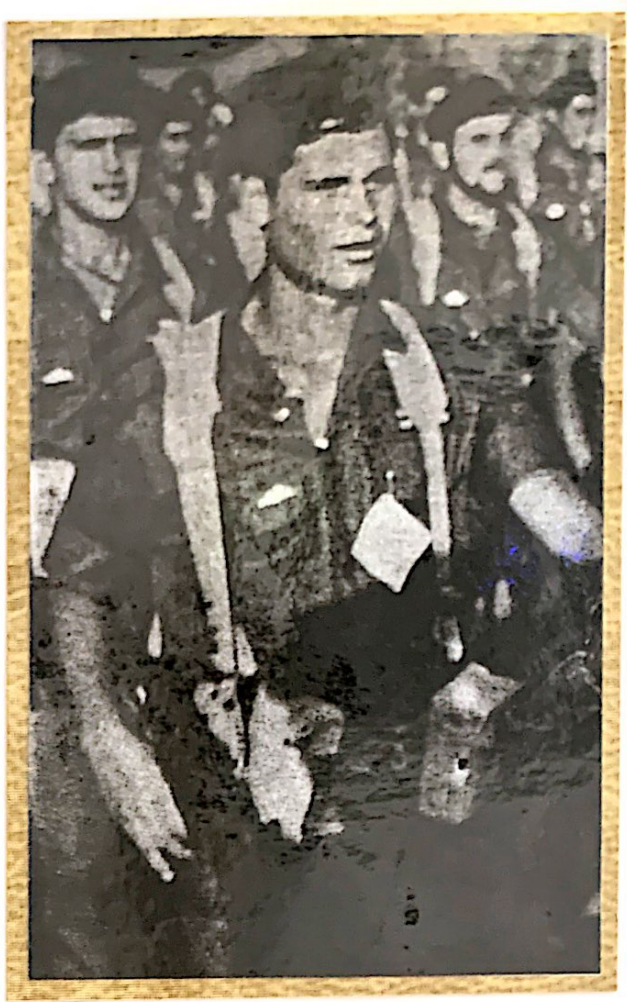
החרמון - היעד אליו לא הגיע

מחייה הצבא

6.11.72

שלום אמא ואבא!

אני כותב לכם עכשו מן האוהל, שבו שוכבים עוד תשעה אנשים. אני כותב על חתיכת קרטון, אז אולי הכתב לא יהיה כל כך ברור. מצב המוראלי לא הכי גבוה. אמנם אנחנו לא עושים כלום, אז אולי בגלל זה המצב לא כל כך טוב... בינתיים אנחנו מנקים יפה את המחנה, וזאת כנראה נעשה די הרבה זמן.

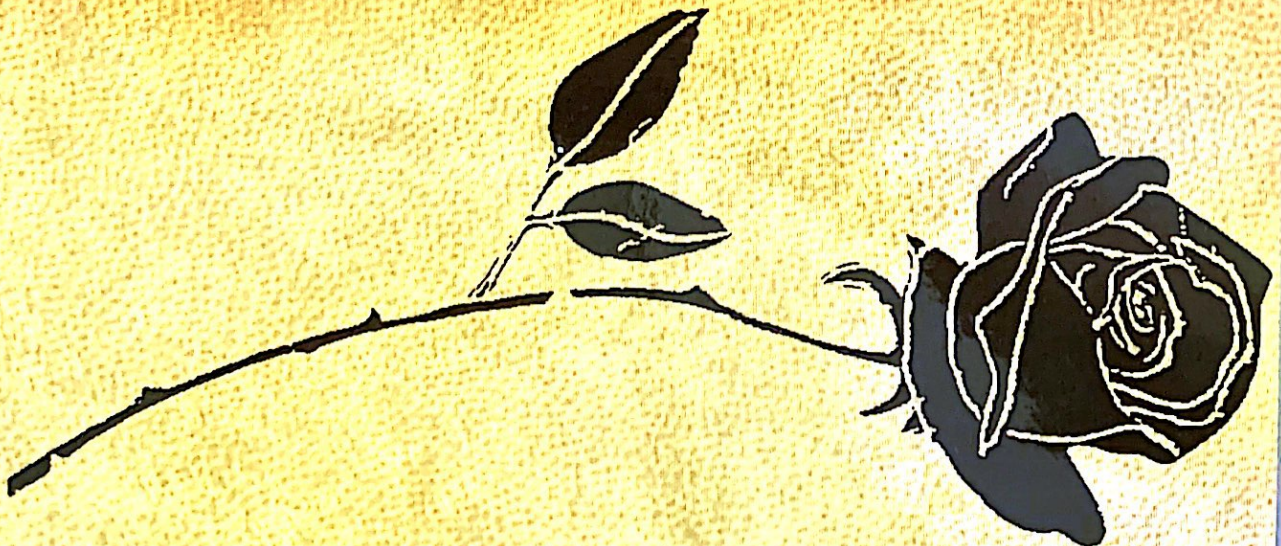
אני מקווה מאד, שאבוא ביום שישי הביתה. יש כל הסיכויים לכך. אז תתכוננו לבואי, ומקווה שהמוראלי שלי יעלה בבית, כי יש באמת רגעים מאד מיאשים. אבל אומרים, שאחרי שלוש שנים הכל עובר, ואני באמת מקווה שהזמן יעבור...

שלום אמא ואבא,

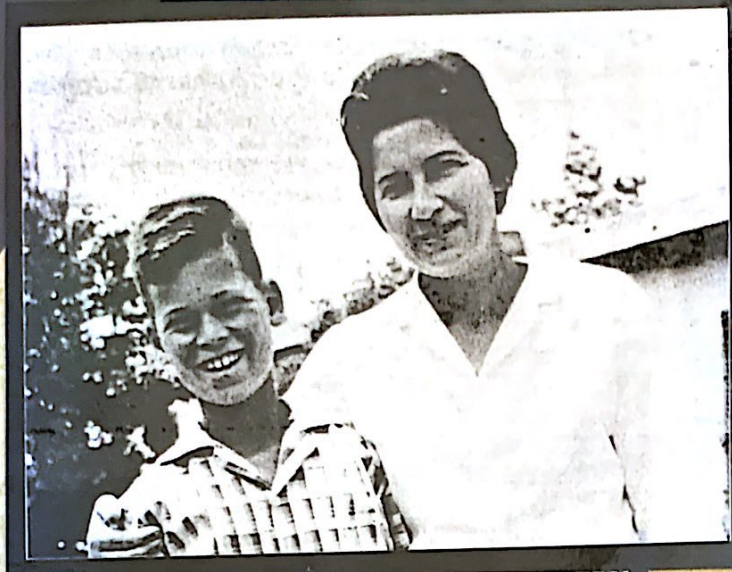
לא תנחשו, מהיכן אני כותב לכם. אני כותב לכם ממקום, שאני יכול לראות אתכם, אך לא לגעת בכם, זאת אומרת לא יכול להיות אתכם. טוב, אני נמצא במשגב-עם ואני רואה את כל הגליל כמו על כף היד. זה ממש כיף להיות בקיבוץ, ואפילו שעבדתי היום מ-4.30 בבוקר עד 6 בערב - זה היה טונ מאד, כי עבדתי במידגה. זו היתה עבודה קשה, אבל הזמן עבר מהר מאד. אני חושב, שרוב הזמן אעבוד בפרדס.

בקיבוץ, אני פה מיום שני ונהיה כאן עד סוף החודש, וזה ממש נפלא במקום לגרף במחנה. גם המשמעת הצבאית כאן כמעט לא מורגשת. וכמובן שמצבי המוראלי השתפר מאד, ואני מקווה שזה יימשך הרבה זמן הורים יקרים, אני חושב שבזה אסיים... ולהתראות ביום שישי, והפעם תוך חצי שעה מקסימום אני בביו ומקווה שהמפקד ישחרר אותי במשך השבוע הבא גם ביום חול.

שלכם, נועם.

נועם עם אימו

נועם היה קשור אל אמו. הוא היה כל כך גאה בכך, שיהודית נראית צעירה מכפי גילה. הוא לא היה מדבר על כך, כמו על שאר הדברים. אבל ברגע שמתחננו ביקורת על ההורים - ועשינו זאת לא אחת - לא יכולנו שלא להזכיר את אמו הצעירה והיפה של נועם. ונועם היה מחייך חיוך של תודה וגאווה.

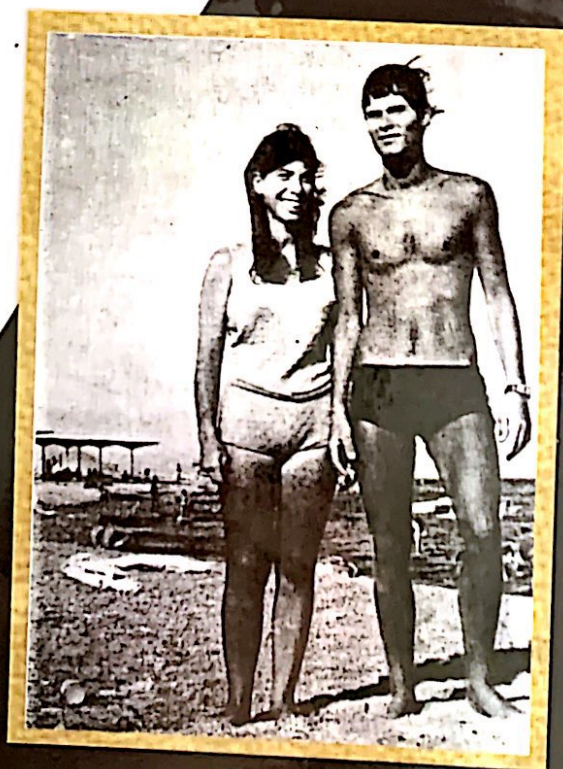
כל ערב, עד שיצאנו למוסד, היינו זוכים למחזה בין נועם לאמא שלו: חיבוק עז, נשיקה, יהודית אומרת "לילה טוב" והולכת; נועם אינו מסכים: "עוד פעם אחת ודי", ושוב אותה תמונה.

בלי נשיקת "לילה טוב" וחיבוקים נועזים לא היה נועם הולך לישון.

נועם עם אביו

נועם עם חברתו

כותבים לזכרו

נועם.

- ידידות תמימה ופשוטה - כמו לטייל בואדי ולחפש ביחד אבן מעניינת לצילום.
- שקט נפשי ורצון טוב - כמו: תסתכלי בשקט, ואם תרצי, אסביר לך אחר-כך, איך מפתחים תמונה בחדר-החושך
- יחס חברי - לקפל לחבר מהאווה את הציוד, כשכל המחלקה מחכה לתזוזה לאחר יום הורים.
- אהבת הטבע ויופיו - בשחיה שקטה ואיטית בין האלמוגים והדגים בטיול מכוניות של סיום י"ב.
- יחוד ואהבת המצלמה יותר מכל - לתפוס את כל החבר'ה בתמונה אחת ולרוץ בשניה האחרונה, כדי להצטרף לתמונה. מיכל

זה מוזר לכתוב לך שיר,
אבל זה בא לי, פתאום,
כשראיתי.
ואז פתאום זה נורא לי שאתה באמת אינך,
וריח הפרחים שעמד באויר
רק הוכיח עוד פעם ועוד פעם
שזה נכון.
הכל עלה לי. לא יכולתי ובכיתי,
אף על פי שהבטחתי, שלא אבכה,
אפילו כשאמין אולי פעם שזה נכון,
שלא אבכה לפני כולם, שלא יראו
(שלפחות הם אולי לא יאמינו).
לפעמים אני בכל זאת לא מאמינה - גם אחרי שראיתי והאמנתי,
אבל הריח של הפרחים מוכיח, והיו שם המון פרחים,
שכיסו אותך כולם - ואני - אני האמנתי אז.
אבל עכשו שוב שונה ואני מתלבטת ומתלבטת.
אבל הריח של הפרחים, נועם...
בכל מקום... ריח פרחים.

נועם - כשהלכתי אליך
למקום שם אתה נמצא עכשו,
רציתי לקטוף לך ענף אחד של עץ זית.
אבל... עמדתי ליד העץ. היד מתלבטת.
ענף קטן כזה - עליים אפורים
אל מול כל הפרחים שכיסו אותך,
מה הוא יכול לתת?
לעג...
לעג לי ולאמא שלך שבוכה,
לעג ליישלוסיי אני חושבת.
ענף עץ זית... פורח אפילו,
אבל מי רואה אותו? (היש אלוהים שרוי
ראיתי יונה דרוסה...
וענפים של עץ זית
למי הם אומרים משהו?
עמדתי מול העץ,
ואחרי זה המשכתי ללכת בדרך המאובקת
שהמון אנשים הלכו בה
והאבק עלה...
וענף עץ הזית היה מונח לי בשבילך,
על קברך
- נועם.

הנסיך הקטן

כשתי אותו בלה המדבר.
יבה שקיצת-eme ללה עצוב.

צוירתי לו עצ וכשה על נייר,
והוא הבטיח לי שיש.

הנסיך הקטן מפלוגה הי
לא יראה עוד כשה שאוכלת פרח.

כא שוניו הן קוצים כעת
ולבו הקטן יקפא כקרח.

ואם אי-פעם תאיצו לכאן
תדעו, שכאן הוא חרש צנת.

קול הנפיצה מצולם לא נשמע
בגלל החול הרק.

והיה אם יופיע שם ילד קטן
שכניו שותקות וסיער לו להוב,

תדעו שזה הוא - הוסיטו לו יד
ולטכו את אק-המדבר מצניו.

חסד קטן ציחי תצאו:
כתבו נא מהר לכל אמהותינו,

הנסיק הקטן הנה חזר אלינו.
הנסיק הקטן מפלוגה ב'
לא יראה עוד כהסה שאוכלת פרח:
כל שושניו מתייפחות כצת,
כי ליבו הקטן קפא כקרח.

מילותיו האחרונות של נועם

"מסור ד"ש בקית. לחיות!"
הו. ש.י. כמה רציתי לחיות!
(דבריו האחרונים)